

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen allekirjoittaneiden palomestareiden ja paloasemien henkilöstön näkemys ja esitys varallaoloasiasta.

1. Päiväpaloasemien varallaolo

Varallaoloasia on vellonut kentällä jo vuosia ja on ollut omiaan aiheuttamaan stressiä ja huolta päätoimisessa ja sivutoimisessa henkilöstössä. Varallaolojärjestelmä on yleensä motivoinut koko palokuntaa pysymään aktiivisena, koska nuoremmatkin sivutoimiset luottavat ja oppivat vanhemmilta varallaolossa olevilta henkilöiltä toimintatapoja tilanteiden hoitoon muun koulutuksen lisäksi.

Varallaolon mahdollinen lopettaminen päättää päiväpaloasemien lähtövalmiuden virka-aikana ja virka-ajan ulkopuolella. Varallaolo on taannut pelastustoimen avunannon ja toimivuuden kymmeniä vuosia kaikille tahoille. Samalla päättyy myös P32 ja P 33 päällystövarallaolo Varkauden ja Iisalmen toimialueella. Varallaolo on ainut mahdollinen ja toimiva tapa turvata toimintavalmius Pohjois-Savon alueen pienissä kunnissa riittävän nopeasti.

Varallaolokorvaus on merkittävä palkanosa päiväpaloaseman vakituiselle sekä sivutoimiselle henkilöstölle. Mikäli ko. lisäkorvaus tehdystä varallaolosta jää pois, niin päiväpaloasemien vakihenkilöstö tulee hakeutumaan hiljalleen toisiin työtehtäviin ja uutta henkilöstöä ei peruspalkalla tilalle tule, näin päivävalmiuskin tulee loppumaan kaikkien muiden moninaisten päiväaseman työtehtävien lisäksi. Hälytysrahan nostolla ei lähtövalmiutta voida varmistaa mitenkään, tosin sen korotus on kyllä muutoin paikallaan.

Myös sivutoimisilla on varallaolo merkittävä motivaatiotekijä oman palkkatulonsa lisänä. Varallaolon päättyessä on suurena vaarana, että varallaoloa tekevät erittäin pätevät sivutoimiset henkilöt jäävät pois toiminnasta ja tätä vajetta ei pysty enää korjaamaan, koska asemilla ei ole päätoimisiakaan heitä rekrytoimassa ja kouluttamassa.

Päiväasemilla on näin suuri uhka jäädä kokonaan ilman henkilöstöä.

Tämä kehitys on jo ollut nähtävissä muutoinkin, kun avoimiin virkoihin ei tule juuri hakemuksia ollenkaan.

Etelä-Savon pelastuslaitos on esittämässä kunnille ja aluepelastuslautakunnalle nykyisen kaltaista varallaolon jatkuvuutta 30 minuutin lähtöajalla. Tämä esitys on erittäin kannatettava ja näin saadaan lähtövalmius päiväpaloasemilla taattua.

30 minuutin lähtövalmiusaika ei tule viivästyttämään tehtävälle lähtöä, koska tällä hetkellä lähtöaikaa ei meillä ole määritelty ollenkaan, joten tuo aika teoriassa vain parantaa tilannetta.

Työaikalaisissa 5.7.2019/ 872 on oma pykälä 4, joka koskee varallaoloa. Työaikalain 4§ 3 momentti varsin painottaa vielä sitä, ettei virkamies tai viranhaltija saa siitä edes kieltäytyä, joten laki kyllä varallaolon sallii täysin, kyse on vain asiaa koskevasta päätöksestä ja ohjeesta.

2. Valmiuden kohotus keskisuurilla asemapaikoilla

Varallaolon korvaaminen uusilla perustettavilla pieni miehistöisillä paloasemilla (asemia ehkä 5 kpl) jättää edelleen 20 asemapaikkaa tai kuntaa täysin oman onnensa varaan. Pieni vahvuisten uuden 12h tai 24h/ 7 aseman vaikutus kokonaistilanteeseen on mahdollisesti negatiivinen, koska sivutoimiset kokenevat tuolloin tulevansa ko. asemilla osittain syrjäytetyiksi. Pienempien kuntien avunsaantiin ei niistä ole kummempin apua, koska etäisyydet ovat kuntakeskuksilla pitkät ja päällekkäistehtävät on myös huomioitava. Kustannus on myös erittäin suuri uusien vuoropaloasemien pyörittämisessä lisävirkojen perustamisen myötä.

Nykyisten 24h/ 7 vuoropaloasemien (Varkaus, Kuopio, Petonen, Siilinjärvi ja Iisalmi) avunannolla ei voida mitenkään varmentaa riittävää hälytysten toimintavalmiutta kaikkiin maaseudun kuntiin, jo yksinkertaisesti päällekkäishälytysten vuoksi.

Esitys:

Pohjois-Savon pelastuslaitos esittää kunnille ja aluepelastuslautakunnalle nykyisen kaltaista varallaolon jatkuvuutta 30 minuutin lähtöajalla.

Työaikalaki 5.7.2019/872 §4 Varallaolo

4 §

Varallaolo

Työnantaja ja työntekijä saavat sopia varallaolosta ja siitä maksettavasta korvauksesta. Varallaolon aikana työntekijän on oltava työnantajan tavoitettavissa niin, että hänet voidaan kutsua työhön. Varallaoloaika ei lueta työaikaan, ellei työntekijän ole oleskeltava työpaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä. Varallaolo ei saa kohtuuttomasti haitata työntekijän vapaa-ajan käyttöä.

Varallaolokorvauksen määrä tai sen määräytymisperusteiden sekä varallaolon ehtojen on oltava työntekijän tiedossa sopimusta tehtäessä. Korvauksen määrässä on otettava huomioon varallaolosta työntekijän vapaa-ajan käytölle aiheutuvat rajoitukset.

Jos varallaolo on työn laadun ja erittäin pakottavien syiden vuoksi välttämätöntä, virkamies ja viranhaltija eivät saa kieltäytyä siitä.

Kuntalaisten turvallisuuden puolesta:

Kyösti Mähönen, palopäällikkö Iisalmi, pohjoisen toimialueen palopäällikkö
Risto Taskinen, palomestari Nilsiä ja Juankosken paloaseman asemavastaava
Risto-Matti Raatikainen, palomestari Lapinlahden ja Varpaisjärven paloaseman asemavastaava
Antero Oikarinen, palomestari Sonkajärven, Sukevan ja Rautavaaran paloaseman asemavastaava
Hannu Hiekkalahti, palomestari Vehmersalmen, Tuusniemen ja Kaavin paloaseman asemavastaava
Tommi Antikainen, palomestari Kiuruveden paloaseman asemavastaava
Harri Laukkanen, palomestari Iisalmi, Vieremän paloaseman asemavastaava
Jyrki Tuomainen, palomestari Maaningan paloaseman asemavastaava
Teemu Tenhunen, palomestari Keitele, Pielavesi ja Vesanto paloaseman asemavastaava
Mikko Hynninen, palomestari Varkauden paloasema
Harri Paunonen, palomestari Kangaslammen paloaseman asemavastaava
Eerik Pudas, palomestari Leppävirran paloasema
Harri Alho, ylipalomies Tuusniemi
Janne Pursiainen, ylipalomies Rautavaara
Veikko Antikainen, ylipalomies Vieremä

Jakelu:

Kunnan valtuustot
Pohjois-Savon aluepelastuslautakunta
Pohjois-Savon pelastuslaitos/ johtoryhmä